

Venäjän ja Ukrainan Pen-keskukset vastustavat yhdessä vihapuhetta

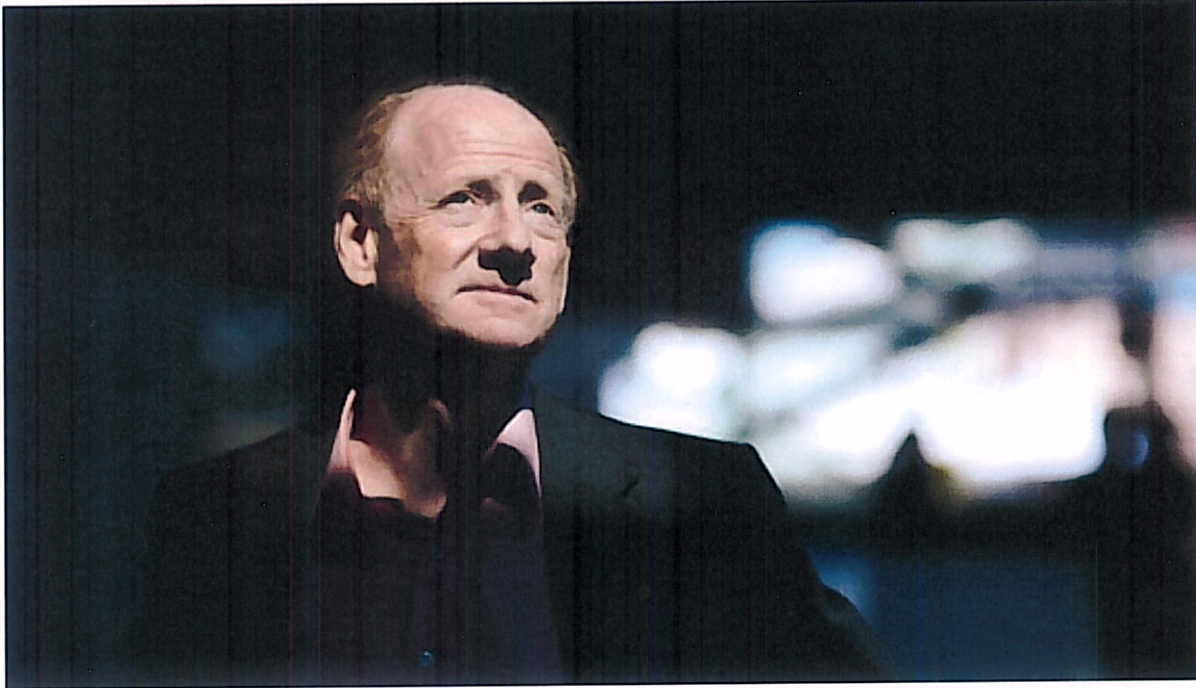
"Propaganda luo vihollisia ja tappaa", Kansainvälisen Pen-klubin puheenjohtaja John Ralston Saul sanoo

13.6.2014 2:00

Antti Majander
HELSINGIN SANOMAT

VESA LAITINEN HS

"Tälläkin hetkellä maailman vankiloissa viruu arviolta 800–850 ihmistä kirjoitustensa tähden", John Ralston Saul sanoo. "Moni tapetaan, koska se on halvempaa."

FAKTA

Kansainvälinen Pen

Perustettu 1921.
Maailman vanhin
kirjailijajärjestö.

Ukrainassa ei ole kriisiä. Venäjällä on.

Näin määrittelevät esimerkiksi Nobel-kirjailija **Tomas Tranströmer** sekä Ruotsin Akatemian jäsenet **Peter Englund**, **Kjell Espmark** ja **Per Wästberg**.

Muiden muassa he ovat allekirjoittaneet Kansainvälisen Penin julkilausuman, joka syntyi alkuviikon kokouksessa Tukholmassa. Paikalla olivat myös Venäjän Pen-keskuksen varapuheenjohtaja **Ljudmila**

Puolustaa sananvapautta. Käyttää tunnettujen jäsentensä vaikutusvaltaa parantamaan oloja maissa, joissa kirjailijoiden oikeuksia loukataan.

Useimmat kirjoitustensa vuoksi surmatuista ihmisistä ovat toimittajia.

Suomen Pen perustettiin 1928. Nykyinen puheenjohtaja on Sirpa Kähkönen.

Ulitskaja sekä Ukrainan Penin hallituksen jäsen **Aleksandra Hnatiuk**, täydellisen yksimielisinä.

Venäjän kriisillä he tarkoittavat ilmaisunvapauden puutetta ja vihaa lietsovan propagandapuheen ylivaltaa. Ne ovat aiheuttaneet Ukrainan tapahtumat. Ulitskaja puhuu Venäjän valtakoneiston "mielet myrkyttävistä valheista" ja Hnatiuk siitä, miten "propaganda luo vihollisia".

Penin puheenjohtaja, kanadalainen **John Ralston Saul** (s. 1947) kertoo, että vastaavia tapaamisia on järjestetty lyhyessä ajassa jo neljä ja tyyntymistä vaativia puheenvuoroja julkaistu seitsemän. Marraskuussa on tarkoitus kokoontua niin Moskovassa kuin Kiovassakin.

"Julkinen kannanottaminen, siis näkyminen ja kuuluminen, on tärkeää", Tukholmasta Helsinkiin saapunut Saul sanoo.

Venäjän isoissa tiedotusvälineissä Pen tuskin saa tilaa, mutta viesti leviää internetin avulla.

Hän muistuttaa, että propagandapuheen käyttö antaa luvan viedä oikeuksia ja tappaa.

"Haluamme näyttää, että ihmiset voivat yhä keskustella ja tulla hyvin toimeen keskenään", Saul sanoo. "Sitä vaikeampaa tehtävää levottomuuksien ja sodan aikana tuskin on."

Viisi vuotta Peniä johtanut John Ralston Saul sanoo olevansa optimistinen pessimisti.

"Koska en ole romantikko, voin suoda itselleni annoksen uskoa hyvän voittoon."

Uskoa tarvitaan, sillä Saulin mukaan ilmaisunvapaus on aina vain pahemmin uhattuna. Eikä vain niissä maissa, joita hallitsevat sotilaat tai tyrannit.

"Than kaikkien, siis myös demokraattisten, maiden hallitukset rikkovat oman maansa lakia. Kansalaisten valvonta on laitonta. Ja nyt sitten kyhätään lakeja, jotta yksityisyyden murtava urkinta muuttuisi lailliseksi."

Populismien noususta sekä nationalismien ja vihapuheen paluusta syntyy hänen mukaansa yhdistelmä, joka myrkyttää sivistyneet suhteet ihmisten välillä missä tahansa.

"Ainakaan me – kirjailijat – emme anna periksi. Keksimme uusia tapoja panna hanttiin."

Saulin puheenjohtajakaudella Pen on muuttunut vainottujen ja vangittujen sanankäyttäjien puolustusjärjestöstä entistä enemmän myös perustavan sivistystyön järjestöksi. Erityisen lähellä hänen sydäntään ovat lasten lukemisprojektit Afrikassa.

"Pelkästään Sierra Leonessa meillä on 48 'kirjallista klubia', joissa opetetaan lapsia lukemaan ja kirjoittamaan – sekä esittämään runojaan ja esseitään ääneen, sillä keskusteleminen alkaa siitä. Se on ilmaisunvapautta! Se on kirjallisuutta! Meidän avullamme nämä lapset pääsevät lukioon ja yliopistoon."

Muista pohjoismaista tähän työhön heltiää varoja.

"Vaan ei Suomesta", Saul huomauttaa. "Suomi on palapelin puuttuva pala."

Osin juuri siksi hän vierailee nyt Helsingissä. Oppaana toimii kirjailija **Jarkko Tontti**, joka valittiin hiljan Kansainvälisen Penin hallituksen johtoryhmään.

Opetusprojektien ohella Saul korostaa käännösohjelmia, joiden avulla pieniä kieliä ja niiden kulttuuria yritetään tehdä tunnetuiksi valtakielien alueilla.

"Sadat uhanalaiset kielet ovat kuolemassa. Kokonaisen kielen kuolema on kaikkein pahin sananvapauden loukkaus."

Omasta sananvapaudesta Saul antoi viimeksi laajan näytön toissa vuonna, kun romaani *Dark Diversions* ilmestyi.

Helsingin Sanomat | hs.online@hs.fi

LUE SEURAAVAKSI:

Professori: Hyvinvointivaltion pohja pitää tilkitä tai ihmiset putoavat leipäjonoon

SUNNUNTAI Julkaistu 9:15

Professori Juho Saari on laaja-alainen tutkija ja kirjoittaja, joka haluaa pysäyttää hyvinvointivaltion haudankaivajat.

↓ OMX Helsinki
-0.10%

↓ Nokia Corporation
-0.17%

16:30

Voihan Venäjä – painaa Suomea vielä pitkään >>

Asuntojen hintahaitari repeää myös maakunnissa (06:01)

"Venäjän ja Suomen tilanne riski Nordealle" (14:26)

Britannia sulki islamilaiset pankit ensimmäisen sukukin ulkopuolelle (14:11)

Venäjän öljyntuotanto ei olekaan niin omavaraista (16:08)

Yrityshaku | Pörssikurssit | Valuuttakurssit | Rahastot | Nimitykset